

Bruk av rene engangshansker i helsetjenesten

Vett og uvett

Folkehelseinstituttet

2017

Innhold

- Hvorfor bruker vi hansker?
- Hvilke hansker bør brukes?
- Når skal du bruke hansker?
- Bruk av hansker på isolat
- Når trenger du ikke hansker?
- Hanskebruk - VETT
- Hanskebruk – UVETT
- Oppbevaring av rene hansker
- På- og avkledning av hansker
- Hansker erstatter ikke håndhygiene
- Materiell om hanskebruk

Hvorfor bruker vi hansker?

- Rene engangshansker beskytter helsepersonells hender mot forurensing av mikroorganismer, blod og andre kroppsvæsker.
- Brukt riktig er engangshansker et viktig smitteverntiltak – brukt på feil måte kan hansker føre til økt smitterisiko.
- Hendene blir forurenset også med hansker på, og hansker erstatter derfor aldri håndhygiene.
- Behovet for håndhygiene er det samme, uavhengig av om hansker benyttes eller ikke.

Hvilke hansker bør brukes?

- Benytt hansker av lateks eller nitril, fortrinnsvis med lang mansjett.
- Hansker skal være CE-merket og innfri følgende standarder: (NS-EN 455-1) (NS-EN 455-2) (NS-EN 455-3) (NS-EN 455-4)
- Plasthansker som vinylhansker gir ikke tilstrekkelig beskyttelse mot smitte og anbefales ikke til bruk i helsetjenesten.

Når skal du bruke hansker?

Direkte pasientkontakt

- Når det forventes kontakt med blod, sekreter, ekskreter, slimhinner, ikke-intakt hud og ved smitte.
- Ved prosedyrer som innleggelse og seponering av perifer venekanyler, blodprøvetaking, underlivsundersøkelse, og suging av luftveier.

Indirekte pasientkontakt

- Håndtering av urent utstyr som pussbekken, bekken og urinflasker.
- Sjøppelhåndtering.
- Ved fjerning av søl av kroppsvæsker.
- Ved håndtering av skadelige medikamenter eller kjemikalier.

Bruk av hansker på isolat

Behov for hanskeskift og håndhygiene er det samme på isolat som ved annen pleie*:

- Hansker skal skiftes mellom hver arbeidsoppgave hos pasient inne på isolatet.
- Hansker må være tilgjengelig inne på isolatet.
- Utfør håndhygiene mellom hvert hanskeskift.

*Gjelder ikke ved smitterisikogruppe 4.

Når trenger du ikke hansker?

Direkte pasientkontakt for eksempel ved:

- Håndhilsing og vanlig sosial kontakt.
- Måling av blodtrykk og puls.
- Hårvask, oventil stell og påkledning.
- Pasienttransport.
- Håndtering av infusjonsslanger og koblinger der det ikke er synlig blod.

Indirekte pasientkontakt for eksempel ved:

- Bruk av telefon og dokumentasjon på pasientkurve.
- Utdeling av orale medikamenter og matservering.
- Sengereing.
- Håndtering av oksygentilførsel med nesekateter/maske.

Hanskebruk - VETT

- **Utfør alltid håndhygiene før du tar på hansker.** Berører du hanskesken med urene hender forurenses hanskene. I tillegg kan hansker ha hull, og smitte kan overføres fra deg til pasienten gjennom hanskene.
- **Utfør alltid håndhygiene etter hanskebruk, også når du skal ta nye hansker på.** Smittestoffer kan overføres til hendene dine gjennom mikroskopiske hull i hanskene. Hendene forurenses også lett når hansker tas av. Opptil 30% av helsepersonell har smittestoffer på hendene etter kontakt med smittet pasient, selv om de har benyttet hansker.

Hanskebruk – VETT

- **Bytt alltid hansker etter urene oppgaver, også på isolat.**
Urene hansker sprer smitte dersom du berører omgivelsene. Bytt hansker umiddelbart etter urene oppgaver, også når du fortsetter arbeidet hos samme pasient. Dette gjelder også ved kjent smitte og i isolat.
- **Benytt hansker av lateks eller nitril, fortrinnsvis med lang mansjett.** Plasthansker som vinylhansker gir ikke tilstrekkelig beskyttelse mot smitte. De har dårligere barriereegenskap, strekkstyrke og passform. Lang mansjett forhindrer tilgrising av håndleddet og at det kommer vann inn i hansken.

Hanskebruk - UVETT

- **Ikke benytt hansker når det ikke er behov for det.** Hyppig bruk av hansker øker risikoen for hudirritasjon. Unødig hanskebruk gir økt mengde avfall og økt belastning på miljøet.
- **Ikke glem å ta av hanskene.** Hansker er ment for urene oppgaver. Ta av hansker og utfør håndhygiene straks uren oppgave er utført. Med urene hansker kan du overføre pasientens egne bakterier til andre steder på pasientens kropp.

Hanskebruk – UVETT

- **Ikke ta på omgivelsene med urene hansker.** Hender med urene hansker kan spre smitte ved at du berører omgivelsene, slik som gardiner og annet inventar.
- **Ikke benytt hansker på fuktige hender.** Hansker på fuktige hender øker slitasjen på huden og risiko for hudirritasjon.
- **Ikke desinfiser hanskene.** Hanskenes beskyttelsesevne forringes av såpe og alkohol. Utfør derfor aldri håndhygiene med hansker på. Hansker skal aldri gjenbrukes.

Visste du at:

- Mange engangshansker har små, usynlige hull og at hullforekomsten øker under bruk?
- Hender og håndledd ofte forurenses når hanskene tas av?
- Opptil 30% har forurensede hender etter hanskebruk?
- Unødvendig bruk av hansker reduserer etterlevelsen av håndhygieniske anbefalinger?

Oppbevaring av rene hansker

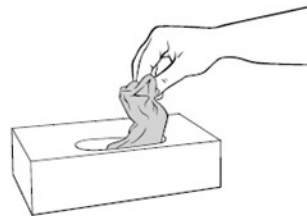

- Hanskebokser skal plasseres slik at rene hansker ikke forurenses. Det anbefales egne hyller/veggstativ i god avstand fra servant.
- Håndhygiene bør utføres før du tar ut rene engangshansker av hanskeboksen.
- Det er viktig å ta ut en og en hanske, for unngå å forurense flere hansker i boksen.

Påkledning av hansker

Utfør håndhygiene

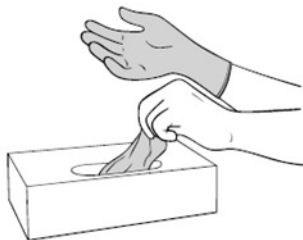
Ta en hanske ut av hanskeboksen. Unngå å berøre de andre hanskene i boksen

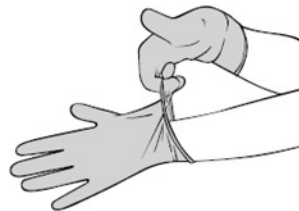
Hold hansken øverst i mansjetten. Berør minst mulig av hanskens utside

Ta hansken på første hånd

Ta en ny hanske ut av esken. Unngå å berøre de andre hanskene i boksen og berør minst mulig av hanskens ytterside med bar hud

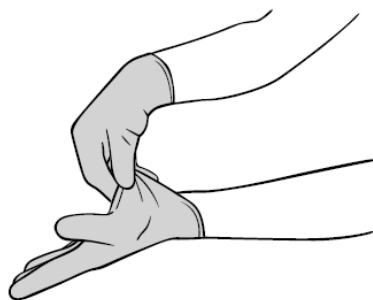
Ta på andre hanske. Unngå berøring av bar hud med den behandlede hånden

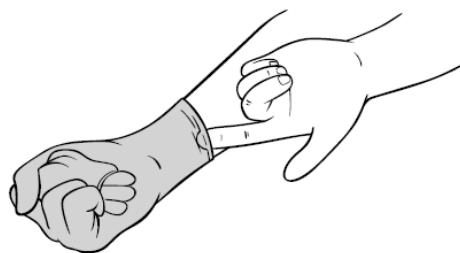
Når hanskene er tatt på, unngå unøwendig berøring av gjenstander før oppgaven utføres

Avkledning av hansker

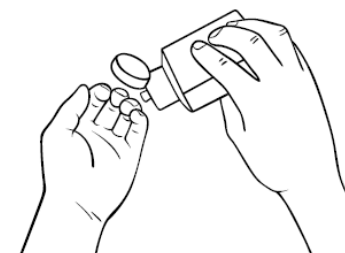
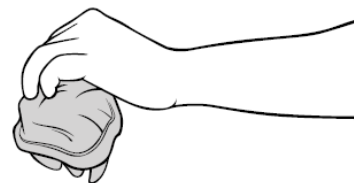
Det finnes mange fremgangsmåter for å ta av hansker etter bruk. Det avgjørende er å hindre at hendene blir forurenset ved at de berører hanskens utside når de tas av. Det kan gjøres på følgende måte:

Grip utsiden av hanskemansjetten. Dra hansken av med rolig bevegelse slik at hansken vrenses

Hold hansken i den hanskebeklede hånden. Plasser pekefinger på innsiden av hanskemansjetten. Dra hansken rolig av slik at den vrenses over hansken som holdes i hånden. Kast hanskene

Utfør håndhygiene

Den usynlige utfordringen II

Hansker erstatter ikke håndhygiene

<https://youtu.be/XywY2QSGMDY>

Materiell om bruk av hansker

BRUK AV ENKELTBRUKSDEKKE I HELSESEJESTEN

VETT OG UVETT

Det blir pålagt å bruke hansker i helsesejeste om det er behov for å sikre smittevern. Det er viktig å vite når det er behov for å bruke hansker og når det ikke er behov for det.

HANSKEBRUK VETT

• Bruk hansker når du berører pasientens hud eller slimhinner, eller når du berører pasientens blod, kroppsvæsker eller sekresjoner.

• Bruk hansker når du berører pasientens øyne, ører, nese eller munn.

• Bruk hansker når du berører pasientens sår eller andre åpne såkner.

• Bruk hansker når du berører pasientens kateter, sonde eller andre medisinske utrustninger.

• Bruk hansker når du berører pasientens blod, kroppsvæsker eller sekresjoner.

• Bruk hansker når du berører pasientens øyne, ører, nese eller munn.

• Bruk hansker når du berører pasientens sår eller andre åpne såkner.

• Bruk hansker når du berører pasientens kateter, sonde eller andre medisinske utrustninger.

HANSKEBRUK UVETT

• Ikke bruk hansker til å berøre pasientens øyne, ører, nese eller munn.

• Ikke bruk hansker til å berøre pasientens sår eller andre åpne såkner.

• Ikke bruk hansker til å berøre pasientens kateter, sonde eller andre medisinske utrustninger.

• Ikke bruk hansker til å berøre pasientens blod, kroppsvæsker eller sekresjoner.

• Ikke bruk hansker til å berøre pasientens øyne, ører, nese eller munn.

• Ikke bruk hansker til å berøre pasientens sår eller andre åpne såkner.

• Ikke bruk hansker til å berøre pasientens kateter, sonde eller andre medisinske utrustninger.

• Ikke bruk hansker til å berøre pasientens blod, kroppsvæsker eller sekresjoner.

YPPERLIG:

- Håndhygiene er viktig før og etter bruk av hansker.
- Håndhygiene er viktig før og etter bruk av hansker.
- Håndhygiene er viktig før og etter bruk av hansker.

Utfør alltid håndhygiene før du tar på hansker, og umiddelbart etter at hanskene er tatt av

Hansker erstatter ikke håndhygiene

Folkehelseinstituttet, Helseforetakene, Helsepersonellens faglige utvalg

HANSKEBRUK - UVETT

Å BENYTTÉ HANSKER NÅR DET IKKE ER BEHOV FOR DET

Hvis du bruker hansker når det ikke er behov for dem, kan du overføre bakterier og virus til pasienten. Dette kan føre til smitte.

Å GLEMMÉ Å TA AV HANSKENE

Hvis du glemmer å ta av hanskene, kan du overføre bakterier og virus til pasienten. Dette kan føre til smitte.

Å BENYTTÉ HANSKER PÅ FEIL TID OG PÅ FEIL STED

Hvis du bruker hansker på feil tid og på feil sted, kan du overføre bakterier og virus til pasienten. Dette kan føre til smitte.

Å TA PÅ GULLVETSKENNE

Hvis du tar på gulv, kan du overføre bakterier og virus til pasienten. Dette kan føre til smitte.

Å DESINIFISERE HANSKENE

Hvis du ikke desinfiserer hanskene, kan du overføre bakterier og virus til pasienten. Dette kan føre til smitte.

HVORDAN TA HANSKER AV ETTER BRUK?

Det finnes mange forskjellige måter for å ta av hansker etter bruk. Det er viktig å vite når det er behov for å bruke hansker og når det ikke er behov for det.

1. Grip i kanten av håndleddet. Dra utover og nedover. (Hanskene skal komme av på håndleddet.)

2. Rull i kanten av håndleddet. Dra utover og nedover. (Hanskene skal komme av på håndleddet.)

3. Kjør i kanten av håndleddet. Dra utover og nedover. (Hanskene skal komme av på håndleddet.)

4. Tett håndhygiene.

BRUK AV HANSKER I HELSESEJESTEN

VETT OG UVETT

Folkehelseinstituttet, Helseforetakene, Helsepersonellens faglige utvalg

Hansker erstatter ikke håndhygiene

Tar du deg hanskene i tide?

- > hansker, brukt til rett tid, forebygger smitte
- > urene hansker utgjør en smitterisiko

Hansker erstatter ikke håndhygiene

Utfør alltid håndhygiene:

- > før du tar på hansker
- > umiddelbart etter at hanskene er tatt av

Hansker erstatter ikke håndhygiene

Bruker du hansker til rett tid?

Undersøttelse for bruk av hansker i helsesejeste

- 40% av helsepersonell brukte hansker til rett tid
- 60% av helsepersonell brukte hansker til rett tid
- 20% av helsepersonell brukte hansker til rett tid

Hansker erstatter ikke håndhygiene

Folkehelseinstituttet, Helseforetakene, Helsepersonellens faglige utvalg

Kunnskapsgrunnlag

Folkehelseinstituttet. Nasjonal veileder for
håndhygiene. 2017